

Datum: 22.10.2023

Medij: Kurir

Rubrika: Hronika

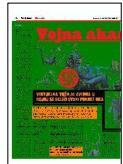
Autori: J. S. Spasić

Teme: Vojska Srbije; Vojna akademija

Naslov: Vojna akademija

Napomena:

Površina: 1143

Strana: 10,11

J. S. Spasić

Polećem s Batajnica. Hvatom vistinu i brzinu. Levo krilo na mestu. Desno isto „ravno“. Gas na maksimumu. Prelećem kuće. I Dunav. Evo me nad njivama. Malo levo, pa da probam desno. Spuštanje. Bezbedno. Za mnom osta putanja skoro vezana pa u čvor.

Sjajan let. Virtuelan, naravno. S naočarima za virtuelnu realnost. Ovo jedinstveno iskustvo doživela sam upravo na Vojnoj akademiji. Kabinet, zapravo laboratorijska simulacija i virtualna realnost. Ovde se kadeti, budući piloti, uče da „rukaju“ avionima i helikopterima pre nego što krenu u realnu, letačku obuku na nebuh.

Široki hodnici, visoki svodovi zdanja na Banjicama, prostrane stepenice, svetlost koja probija kroz stakleni krov, naslikana kompozicija – duž celog zida – podseća da Vojna akademija baštini tradiciju dužu od 170 godina. Ali gore na poslednjem spratu je 21. vek! Za nas spejs-šatl. Najsavremenija oprema za digitalnu obuku pilota. Tu su kadeti 146. klase studijskog programa Vojno vazduhoplovstvo. „Plavci“ koji su dosanjali dečački san – bice piloti Vojske Srbije! Treća su godina i za to im još samo malo fali.

Doc. dr Aleksandar Knežević, nastavnik letenja na Katedri vojnog vazduhoplovstva, vodi nas do trenutka – kokpit, „laste“. Tu su najmoderniji instrumenti, u korak sa svetom. Potpuno drugačije u odnosu na skale i pokazivače u analognom kokpitu, koje nam pokazuju i na kojima isto tako moraju da prodru obuku. Jer oni za sve i na sve moraju biti spremni.

- Uputstvo za ovu „lastu“ je na 225 strana, a od toga je njih 180 samo ova oprema – pokazuje nastavnik tablu, ekran s milion mapu i brojki... - Ostalih 45 strana je motor, konstrukcija, stajni trap, komande... Sve je u ovom tabli i to zahteva izuzetno puno vremena da bi se upoznalo, da bi se zaista koristile te mogućnosti. Kad već skupo platite opremu ogromnih mogućnosti, želite i da je koristite. Bivši dak, koji sad leti na helikopteru H145, a taj ima savremeniji flajt menadžment sistem, ali derivat ovog osnovnog navigacionog, kaže mi da je to rupa bez dna – nikad ne možete do kraja da shva-

NEMIĆA NIKOLIĆ

Vojna akad

NEMIĆA NIKOLIĆ

NEMIĆA NIKOLIĆ

Boško Brkić:
Odmala želim
da postanem pilot,
pokušavam da
ostvarim
dečački san

VIRTUELNA VOŽNJA AVIONA U KOJOJ SE BELEŽI SVAKI POKRET OKA

Kurir u kabinetu vojnog vazduhoplovstva u kom je najsavremenija oprema za digitalnu obuku pilota, gde kadeti na simulatorima letenja savladavaju najmoderne sisteme, koji su u korak sa svetom

– Upitstvo za ovu „lastu“ je na 225 strana, a od toga je njih 180 samo ova oprema – pokazuje nastavnik tablu, ekran s milion mapu i brojki... - Ostalih 45 strana je motor, konstrukcija, stajni trap, komande... Sve je u ovom tabli i to zahteva izuzetno puno vremena da bi se upoznalo, da bi se zaista koristile te mogućnosti. Kad već skupo

platite opremu ogromnih mogućnosti, želite i da je koristite. Bivši dak, koji sad leti na helikopteru H145, a taj ima savremeniji flajt menadžment sistem, ali derivat ovog osnovnog navigacionog, kaže mi da je to rupa bez dna – nikad ne možete do kraja da shva-

taj raspored pomeranja pažnje. To analiziramo i na naučnoj osnovi, imamo objavljene radevine u međunarodnim časopisima, u Švajcarskoj. Dokazali smo kako su neke metode povezane s učinkom. Merimo pažnju, odnosno mentalne sposobnosti, koje kasnije mogu da se povežu i s karakternim osobinama – istražnošću, pedantnošću, upornošću, što se traži od njih. Sporost i neodlučnost se ne tolerišu, donošenje

odлуka mora biti brzo – objašnjava Knežević. Naši kadeti sedaju za komande aviona i helikoptera. Nedavno su i testirani, čekaju rezultate koji će pokazati da li im više „leži“ avion ili helikopter, a potom neće dugo proći pre nego što zvanično krenu na tehničke učionice, koje su poslednji stepenik pred ulazak u vazduhoplov. A od septembra dogodine, „potkovani“ znanjem s ovih tabli, ići će i na letačku obuku.

Doc. dr Aleksandar Knežević:
Kad već skupo platite
opremu ogromnih mogućnosti,
želite i da je koristite

NEMIĆA NIKOLIĆ

Jedan stavlja načare slične onima s početka priče. To su one za proširenu realnost s kojima eksperimentišu.

- Služile su nam za razvoj kokpita koji treba da ugradimo na ovaj trener. Njima vidimo projektovani model u veličini 1:1 i kako će se uklopiti u ostali deo. Model je dobar za razvoj naprednih sistema za upravljanje vatrom, poput onog na avion F35,

Datum: 22.10.2023

Medij: Kurir

Rubrika: Hronika

Autori: J. S. Spasić

Teme: Vojska Srbije; Vojna akademija

Naslov: Vojna akademija

Napomena:

Površina: 1143

Strana: 10,11

demija

SIMULATOR

Borbeni pilot uvek mora da vidi krilo

● Sedam u simulator. Polećem u kokpitu „laste“. Levo se crvene tačkice. Beleži kamera svaki moj pogled! Krila su na mestu.

- Borbeni pilot uvek mora da vidi krilo jer to služi za procenu udaljenosti, mesta uvodenja u napad, otkrivanje cilja. To su laki trigonometrijski proračuni koje u toj brzini možete da upotrebite. Najlakše znate preko krila, šta vidite preko 45 stepeni. To je zapravo pravougljednostranični trougao. A vidite nešto pod 45 stepeni, a ako vam je visina leta na primer 1.000 metara, to vam je 1.000 metara od vas - objašnjava Knežević.

koji ima čitavu kacigu od 200.000-300.000 dolaru u toj tehnologiji. Sve potrebne podatke dobija na viziru, ne mora uopšte da skreće pogled dole, na instrumente, i to o letu, režimima rada radara, pretnjama koje mu dolaze, sliku terena tokom noćnog letenja...

Na sve ovo jedva čeka i Luka Labović. Od malih nogu je gledao kako poleći i sleću avioni i na Batajnici

i na Lađevcima.

- Ukoliko bude kriterijum za avion, nadam se „orlu“, a ukoliko bude helikopter, „mi-35“ - veli.

I Boško Brkić iz Kruševca je dosanjao.

- Odmahena želim da postanem pilot, pokušavam da ostvarim dečački san. Ovo je izazov, noviteti koje je katedra uvela za obuku na simulatorima da bismo što lakše to shvatili i da bi nam kasnije bilo lakše. Više bih

voleo avion nego helikopter, ali neće mi biti žao i da bude ovo drugo. Bitno je da se leti - priča Boško.

A da li ga plaši onih 180 stranica uputstva.

- Ma, kakvi! To je za nas ništa, ko od šale - uz osmeh će.

I zaista, ovim momcima ništa nije teško. Jer oni imaju poseban osećaj, onaj za otadžbinu. Ne može to svako. Zato ovde i ne prolazi svako. Samo odabrani...

